

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Економіка та організація переробних підприємств
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Класичний фаховий коледж Сумського державного університету
Розробник(и)	Весперіс Світлана Зієдонисівна, викладач Класичного фахового коледжу Сумського державного університету, к.е.н., доцент
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; НРК України – 6 рівень; FQ-EHEA – перший цикл; QF-LLL – 6 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	8 тижнів протягом 8-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 32 годин становить контактна робота з викладачем (16 години лекцій, 16 годин практичних занять), 118 годин становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки за освітньою програмою
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з дисциплін: «Вища математика», «Технологічні основи машинобудування», «Обладнання і транспорт механообробних цехів переробних підприємств»
Додаткові умови	Одночасно мають бути вивчені: «Технологічна оснастка переробних підприємств»
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є формування теоретичних знань і практичних навичок з основних розділів прикладної економіки та організації діяльності сучасних переробних підприємств.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
<p>Тема 1. Переробне підприємство і основи його організації Підприємство, його основні ознаки та принципи функціонування. Організаційно-економічні особливості функціонування різних видів підприємств. Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Державне регулювання діяльності підприємств.</p> <p>Тема 2 Персонал переробного підприємства</p>	

Персонал підприємства, його класифікація. Продуктивність праці та її планування. Чинники підвищення продуктивності праці. Нормування праці та планування чисельності працівників на підприємстві.

Тема 3 Основні і оборотні фонди переробних підприємств

Поняття та склад основних фондів переробного підприємства. Форми обліку та методи оцінки основних фондів підприємства. Знос та амортизації основних фондів. Відтворення основних фондів. Показники використання основних фондів. Виробнича потужність підприємства та методи її визначення. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів та виробничих потужностей підприємств у сучасних умовах. Поняття оборотних фондів та оборотних коштів підприємства. Показники використання оборотних коштів підприємства. Нормування оборотних коштів.

Тема 4 Оплата праці на підприємстві

Поняття та види заробітної плати. Організація оплати праці на підприємстві. Форми та системи оплати праці. Змішані форми оплати праці на підприємстві. Система надбавок, доплат та премій працівникам.

Тема 5 Витрати виробництва, собівартість продукції, ціни і ціноутворення

Поняття витрат та собівартості продукції. Класифікація витрат і структура собівартості. Методи визначення собівартості продукції. Калькуляція собівартості. Функції ціни в ринковій економіці. Склад і структура ціни. Типи цінової політики компанії.

Тема 6 Виробничий процес та його організація у просторі та у часі

Технологія і виробничий процес. Принципи раціональної організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництва. Виробнича структура та її види. Виробничий цикл. Розрахунок тривалості виробничого циклу простого процесу.

Тема 7 Організація допоміжних господарств

Виробнича інфраструктура. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Ремонтне обслуговування устаткування. Енергетичне забезпечення виробництва.

Тема 8 Організація обслуговуючих господарств

Транспортне обслуговування. Матеріальне обслуговування виробництва.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1.	Розуміти економічний механізм функціонування переробного підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.
РН2.	Визначати структуру персоналу підприємства, її динаміку, продуктивність праці персоналу та методи її вимірювання, системи оплати праці, їх функції.
РН 3.	Обґрунтовувати поточні витратияк комплексний економічний показник, визначати чинники, що впливають на динаміку розміру поточних витрат переробного підприємства, технологію обчислення собівартості, методи встановлення ціни.
РН 4.	Вибирати раціональні підходи щодо вибору типу виробництва та організації діяльності його основних та інфраструктурних підрозділів.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН 1.	Знати і розуміти засади технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.
ПРН 2.	Знати і розуміти механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку.

ПРН 4.	Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні.
ПРН 5.	Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.
ПРН 6.	Відшукувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.
ПРН 13.	Розуміти структури і служб підприємств галузевого машинобудування.
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
Умовні позначення: Л – лекція; ПЗ – практичне заняття	
Тема 1. Переробне підприємство і основи його організації	
Л 1.	Підприємство, його основні ознаки та принципи функціонування. Організаційно-економічні особливості функціонування різних видів підприємств. Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Державне регулювання діяльності підприємств.
Тема 2. Персонал переробного підприємства	
Л 2.	Персонал підприємства, його класифікація. Продуктивність праці та її планування. Чинники підвищення продуктивності праці. Нормування праці та планування чисельності працівників на підприємстві.
ПЗ 1.	Нормування праці та планування чисельності працівників на підприємстві.
Тема 3. Основні і оборотні фонди переробних підприємств	
Л 3.	Поняття та склад основних фондів переробного підприємства. Форми обліку та методи оцінки основних фондів підприємства. Знос та амортизації основних фондів. Відтворення основних фондів. Показники використання основних фондів. Виробнича потужність підприємства та методи її визначення. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів та виробничих потужностей підприємств у сучасних умовах. Поняття оборотних фондів та оборотних коштів підприємства. Показники використання оборотних коштів підприємства. Нормування оборотних коштів.
ПЗ 2.	Показники використання основних фондів. Виробнича потужність підприємства та методи її визначення.
Тема 4. Оплата праці на підприємстві	
Л 4.	Поняття та види заробітної плати. Організація оплати праці на підприємстві. Форми та системи оплати праці. Змішані форми оплати праці на підприємстві. Система надбавок, доплат та премій працівникам.
ПЗ 3.	Організація оплати праці на підприємстві.
Тема 5. Витрати виробництва, собівартість продукції, ціни і ціноутворення	
Л 5.	Поняття витрат та собівартості продукції. Класифікація витрат і структура собівартості. Методи визначення собівартості продукції. Калькуляція собівартості. Функції ціни в ринковій економіці. Склад і структура ціни. Типи цінової політики компанії.

ПЗ 4.	Класифікація витрат і структура собівартості. Методи визначення собівартості продукції. Калькуляція собівартості.
ПЗ 5.	Склад і структура ціни.
Тема 6. Виробничий процес та його організація у просторі та у часі	
Л 6.	Технологія і виробничий процес. Принципи раціональної організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництва. Виробнича структура та її види. Виробничий цикл. Розрахунок тривалості виробничого циклу простого процесу.
ПЗ 6.	Розрахунок тривалості виробничого циклу простого процесу.
Тема 7. Організація допоміжних господарств	
Л 7.	Виробнича інфраструктура. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Ремонтне обслуговування устаткування. Енергетичне забезпечення виробництва.
ПЗ 7.	Організація ремонтного та енергетичного господарств переробного підприємства.
Тема 8. Організація обслуговуючих господарств	
Л 8.	Транспортне обслуговування. Матеріальне обслуговування виробництва.
ПЗ 8.	Організація транспортного та матеріального обслуговування переробного підприємства.
7.2 Види навчальної діяльності	
НД 1.	Підготовка до лекції.
НД 2.	Виконання практичних завдань за результатами вивчення тем 1-8.
НД 3.	Підготовка до практичних занять.
НД 4.	Аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія) та/або тестування в LMS Moodle.
НД 5.	Виконання в LMS Moodle виду діяльності «Завдання»: огляд статті.
8. Методи викладання, навчання	
Дисципліна передбачає навчання через:	
МН 1.	Акриматичні словесні методи: пояснення, розповідь, лекція, робота з електронним навчальним контентом.
МН 2	Пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод навчання.
МН 3	Бінарні лекції. Лекції-візуалізації.
МН 4.	Практичні заняття.
МН 5.	Problem-Based Learning/ метод проблемного викладу.
МН 6.	Змішане навчання (blended-learning).
МН 7	Навчання за запитом студентів (inquiry based-learning).
При подачі матеріалу використовуються акроматичні словесні методи: пояснення (через словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів), розповідь (образний, динамічний, емоційний виклад інформації про різні явища і події), лекція (надає здобувачам освіти теоретичну основу з	

економічного механізму функціонування переробного підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти), робота з електронним навчальним контентом (через самостійне опрацювання здобувачами освіти тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість закріплення теоретичних знань на практичних прикладах. Аналіз виробничих ситуацій передбачає використання студентами здобутих знань для генерування нестандартних, але ефективних та/або нових ідей, визначення зв'язків між потребами у виготовленні заданого обсягу продукції та можливостями матеріального забезпечення і природних та економічних, факторів. Розгорнуте коментування викладачем підготовлених візуальних матеріалів, які повністю розкривають теми програми забезпечується лекціями-візуалізаціями. Бінарні лекції передбачають виклад матеріалу у формі діалогу або двох викладачів, або викладача і фахівця-практика. PBL (Problem-Based Learning/метод проблемного викладу), при якому лекція стає схожою на діалог, викладання імітує дослідний процес (висуваються спочатку кілька ключових постулатів по темі лекції, виклад вибудовується за принципом самостійного аналізу і узагальнення студентами навчального матеріалу). CL (Crossover Learning/перехресне навчання), при якому навчання відбувається у неформальних умовах, наприклад, таких як підприємства, установи, організації, що дозволяє пов'язувати навчальний зміст з проблемами, які мають значення для студентів у їхньому житті. IBL (Inquiry Based Learning/навчання за запитом студентів), коли навчання відбувається на основі студентського запиту через дослідження, коли студент ставить запитання, шукає на них відповіді та обговорює результати в аудиторії. Навчання через blended-learning з використанням LMS Moodle (<https://dl.kfk.sumdu.edu.ua/>), в межах якого студент здобуває знання як очно, так і самостійно онлайн.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Рейтингова бальна шкала оцінювання	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Визначення	
90-100	5 (відмінно)	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	вільно володіє навчальним матеріалом, в якому легко орієнтується; повне опанування понятійного апарату; демонструє грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі); не вагається при видозміні запитання; висловлює свої думки, робить аргументовані висновки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної навчальної і практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно

			використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
82-89	4 (добре)	вище середнього рівня з кількома помилками	достатнє засвоєння навчального матеріалу; володіння понятійним апаратом; орієнтування в вивченому матеріалі; грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповідей мають місце окремі неточності (похибки) та/або нечіткі формулювання тощо; демонструє самостійне мислення; має стійкі навички виконання завдання
74-81		в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	
64-73	3 (задовільно)	непогано, але зі значною кількістю недоліків	рівень знань задовольняє мінімальні критерії оцінювання: володіння навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування, відтворення певної частини навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знання основних понять навчального матеріалу; як правило, відповідь базується на рівні репродуктивного мислення; має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
60-63		виконання задовольняє мінімальні критерії	
35-59	2 (незадовільно)	можливе повторне складання	має розрізнені, безсистемні знання; не вміє виділяти головне і другорядне; допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; незнання основних фундаментальних положень; як правило, виставляється здобувачу освіти, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу
0-34		необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі підготовки до виконання практичних і тестових завдань, оцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання здобувачами вищої освіти виконаних практичних завдань.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Методи оцінювання:

М 1.	Опитування.
М 2.	Тестування в LMS Moodle.
М 3	Практична перевірка.
М 4	Метод самооцінки

М 5	Перевірка в LMS Moodle виду діяльності «Завдання»: огляд статті
В особливих ситуаціях робота може бути виконана дистанційно в LMS Moodle. Дистанційному курсі, що перебуває в режимі апробації (https://dl.kfk.sumdu.edu.ua/course/view.php?id=1093).	
Форма підсумкового контролю: 8 семестр – залік.	
10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
10.1 Засоби навчання	
ЗН 1.	Мультимедіа.
ЗН 2.	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, онлайн-опитування).
ЗН 3.	Програмне забезпечення «Особистий кабінет» (з доступом до бібліотечно-інформаційної системи СумДУ).
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
Основна література	<ol style="list-style-type: none"> Іванілов О.С. Економіка підприємства. К. : Центр учбової літератури, 2021. 728 с. Козик В.В., Гавриляк А.С., Петрушка Т.О. Організація виробництва: підручник. Львів.: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 256 с. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями / Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.
Допоміжна література	<ol style="list-style-type: none"> Шевченко Л.С., Марченко О.С., Гриценко О.А. Економіка підприємства: Навчальний посібник. Харків: Право, 2021. 212 с. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с. Рогач С.М., Суліма Н.М., Гуцул Т.А. Економіка підприємства (в схемах і таблицях): Навч. посібник. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 508 с. Прохорова В.В., Давидова О.Ю. Організація виробництва: навч. посіб. Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 274 с. Мороз В.С., Тельнов А.С. Організація виробництва: навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 256 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	<ol style="list-style-type: none"> Весперіс С.З. Економіка і організація переробних підприємств [дистанційний курс для здобувачів освіти зі спеціальності 133. Галузеве машинобудування освітньо-професійної програми «Галузеве машинобудування»]. URL: https://dl.kfk.sumdu.edu.ua/course/view.php?id=1093 Свістунов, О.С. (2020). Концептуальні основи управління організаційним розвитком технологічних процесів підприємств машинобудівного комплексу. Економічний простір, (164), С. 112-118. URL: http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/765 Благодарумова О. В., Кошелева Ю. В., Лазаренко О.О. (2018). Якість продукції як вирішальний фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Ефективна економіка, № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6702